

Finansklagenemnda Skade

(Gebyr for uforsikret kjøretøy)

Avgjørelse FinKN 2022-274

21.3.2022

Trafikkforsikringsforeningen (Gebyr)

Gebyr for uforsikret motorvogn

Grunnlag for gebyr – disp. – varslingsproblemer med postgang – sen melding om opphør i TFFAuto.

Klager ble ilagt gebyr for manglende forsikring av 5 kjøretøy i perioden 27.8.21-26.9.21. Kjøretøyene ble oppført som uforsikret som følge av at forsikringsavtalen som klager hadde tegnet ble brakt til opphør grunnet manglende betaling. Klager bestred gebyrileggelsen, og anførte at han ikke var klar over at forsikringen gikk til opphør siden han aldri mottok noen informasjon fra forsikringsselskapet om dette, verken elektronisk eller per post. Klager viste til at han hadde fått ny mobiltelefon og e-postadresse etter å ha blitt utsatt for ID-tyveri/hacking i begynnelsen av august 2021, og at det i tillegg var store problemer med posten der han bodde. Klager mente derfor at bruddet på plikten til å holde kjøretøyet forsikret måtte anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor hans kontroll. Trafikkforsikringsforeningen anførte på sin side at gebyret var korrekt ilagt, og at det ikke var grunnlag for dispensasjon. Nemnda kom til at det ikke var grunnlag for dispensasjon på bakgrunn av klagers anførsel om at han var i god tro om at forsikringen var i orden, og fremhevet at det lå innenfor klagers kontroll å gi forsikringsselskapet riktig kontaktinformasjon. Nemnda kom videre til at det måtte gis delvis dispensasjon grunnet forsikringsselskapets sene melding i TFFAuto om at forsikringen var opphørt, og nemnda tok utgangspunkt i at klager brakte forsikringen i orden første virkedag etter at han fikk gebyret.

Saksfremstilling

Illeggelse av gebyr for uforsikret motorvogn, jf. bilansvarslova § 17a.

Klager er ilagt gebyr for manglende forsikring av til sammen 5 kjøretøy. Det er opprettet en klagesak for hvert kjøretøy. Denne saken gjelder RJ3****.

Klager ble 6.9.21 ilagt gebyr for manglende forsikring av kjøretøyet.

Før gebyrileggelsen var kjøretøyet forsikret i selskap A. Avtalen i A opphørte imidlertid 27.8.21 som følge av manglende betaling, likevel slik at A først trakk sin garanti for kjøretøyet i TFFAuto 4.9.21 med virkning fra 27.8.21. Kjøretøyet fremkommer igjen som forsikret i selskap B fra 27.9.21.

Gebyr er etter dette ilagt for perioden fra og med 27.8.21 til og med 26.9.21.

Gebyrileggelsen ble påklaget 27.9.21. Klageskrivet inneholder følgende beskrivelse av hendelsesforløpet:

På fredag 24.09.21 fikk vi etter den daglige turen i postkassen vår vite at våre kjøretøy siden 27.08.21 har vært uforsikret. Da mottok vi 5 brev fra Dere datert 06.09.21. Jeg har i flere måneder vært utsatt for hacking og ID tyveri så jeg har måttet skifte til hemmelig telefon nummer og fått beskjed av Telenor om å opprette ny mail og ikke bruke den gamle mailen min i det hele tatt. Telefonen min har ligget på Power siden 06.08.21 for gjennomgang/reparasjon så jeg har ikke hatt muligheten til å sjekke anrops/melding loggen. (...)

Vi har hele tiden mottatt månedlige fakturaer fra ... [A] som er blitt betalt og har nå nylig mottatt faktura for innbetaling av forsikringspremie frem til 01. November 2021 av kjøretøyene våre. (...)

(...) Jeg har ikke fått noen som helst informasjon at forsikringen min ikke lenger var gjeldene.

Vi har også et stort problem med postgangen her. Vi flere her på ... som har klaget på postbudet for viktige papirer/brev kommer alt for sent frem og enkelte kommer ikke frem i det hele tatt eller havner i andre sine postkasser. En gang og to er normalt å gjøre en glipp, men her er problemet blitt så stort at det er blitt sendt inn klage uten at noe blir gjort fra Posten sin side. (...) Så grunnen til at jeg fikk vite at forsikringen var oppsagt var da det kom 5 brev fra Dere som var datert 06.09.21 i postkassen vår på fredag 24.09.21. (...)

Med klagen fulgte bilde av en faktura datert 28.8.21 vedrørende premie for perioden fra 1.10.21 til 1.11.21, samt en udatert bekreftelse fra salgsleder i Power, hvor følgende fremkom:

Jeg kan bekrefte at ... [klager] leverte sin telefon her på verksted 08.08.21. Kunde mistenkte at telefon var utsatt for hacking og dermed har telefonen ligget avslått her hos oss. Kunde fikk også opprettet nytt nummer, i frykt for misbruk av det gamle nummeret i forbindelse med hackingen.

Trafikkforsikringsforeningen har innhentet en uttalelse fra klagers tidligere forsikringsselskap, A, som 6.12.21 ga følgende tilbakemelding:

Faktura ble sendt til kundens folkeregistrerte adresse i ... (se vedlegg) dette er i henhold til Forsikringsavtaleloven, FAL § 5-2. Kunden betalte ikke innen gitt betalingsfrist på purringen, forsikringen på bil ble annullert. Påminnelse på SMS ble sendt ut til registrert telefonnummer, dette er kun en ekstra tjeneste vi tilbyr. Faktura for kommende periode 01.10.21-01.11.21 ble sendt ut før forsikringene ble annullert (se vedlegg)

Dagsbøter for uforsikret periode dekkes ikke av ... (A).

Med uttalelsen fra forsikringsselskapet fulgte kopi av faktura datert 17.6.21 for perioden 15.6.21-1.8.21, purring datert 10.8.21 og inkassovarsel datert 4.9.21. Selskapet har også lagt frem faktura datert 28.8.21 for perioden 1.10.21 til 1.11.21.

Klager har avvist at det er grunnlag for å ilegge gebyr, og har i korte trekk anført at han var i god tro om at forsikringen var i orden, og at han aldri ville ha gått en hel måned med løpende gebyr hvis han var klar over situasjonen. Klager stiller spørsmål ved hvordan han kunne vite at forsikringene var sagt opp når forsikringsselskapet fortsatte å sende fakturaer i flere måneder etter at de hadde stoppet forsikringen. Han fikk altså ingen indikasjon på at noe var galt, heller det motsatte. Klager fikk heller ingen informasjon om at forsikringen ikke var gjeldende og opplever å ha blitt utsatt for et grovt tillitsbrudd fra forsikringsselskapets side. Klager har også et stort problem med postgangen, og dette gjorde at han ikke fikk vite om gebyrileggelsen før 24.9.21.

Trafikkforsikringsforeningen har ved oversendelsen av klagen fastholdt at vilkårene for å ilegge gebyr er oppfylt, og har i hovedsak anført at bruddet på plikten til å tegne forsikring ikke kan anses som unnskyldelig som følge av forhold utenfor klagers kontroll. Det er vist til at klager selv er ansvarlig for å betale premie i tide, og at forsikringsselskapet har overholdt ordinære purrerutiner. Situasjonen rundt klagers mobiltelefon og e-post er uheldig, men klager var selv ansvarlig for å sørge for at forsikringsselskapet hadde korrekt kontaktinformasjon når han byttet telefonnummer og e-postadresse. Gebyrkravene kom ikke i retur, og kravene må derfor anses for å være mottatt. Hvis klager opplever problemer med posten i hans område, er dette et forhold han må ta opp med posten.

Foreningen har i sitt krav om nemnd videre anført at det ikke er grunnlag for å ettergi gebyret på bakgrunn av sen innmelding i TFFAuto av forsikringens opphør. Foreningen har vist til Agder lagmannsrett sin kjennelse LA-2021-26368, og ellers i hovedsak gjort gjeldende:

- at det i noen tilfeller er uheldig at forsikringsselskapet melder fra om opphør senere enn 3 dager, men at det likevel ikke er grunnlag for dispensasjon,

- at varslingsplikten i gebyrforskriften er overholdt, og at bestemmelsen gjelder for Trafikkforsikringsforeningen og ikke forsikringsselskapet,
- at klager i tillegg til å motta varsler fra Trafikkforsikringsforeningen, også fikk varsler fra forsikringsselskapet uten å foreta seg noe,
- at det ikke foreligger bestemmelser som avskjærer forsikringsselskapet fra å melde fra om opphøret på et senere tidspunkt enn opphørsdatoen,
- at en praksis hvor forsikringsselskapet avventer med å melde inn opphør i påvente av en innbetaling vil være i forsikringstakers favør i de fleste tilfeller
- at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt,
- at det lå innenfor klagers kontroll å betale forsikringen i tide og derved opprettholde dekningen og
- at det i lys av nyere nemndpraksis uansett ikke er grunnlag for dispensasjon, jf. avgjørelse 2022-129.

Sekretariatets konklusjon:

Sekretariatet la til grunn at klager ikke hadde bestridt at han var eier av kjøretøyet eller at kjøretøyet hadde vært uforsikret i den aktuelle perioden, og at spørsmålet i saken var om Trafikkforsikringsforeningen hadde overholdt gebyrforskriftens krav til varsling og underretning, eventuelt om det var grunnlag for å ettergi hele eller deler av gebyrkravet. Sekretariatet forstod det slik at klager ikke oppdaterte sin kontaklinformasjon hos forsikringsselskapet da han i august 2021 fikk ny mobiltelefon og e-postadresse, og la dermed til grunn at et eventuelt varsel etter gebyrforskriften § 6 uansett ikke ville ha kommet frem til klager. Videre la sekretariatet til grunn at Trafikkforsikringsforeningen hadde underrettet klager om gebyrileggelsen i tråd med reglene i gebyrforskriften § 7 ved å sende gebyrkravene til klagers adresse. Gebyret måtte dermed anses korrekt ilagt. Sekretariatet fant ikke at det var grunnlag for dispensasjon ut fra klagers anførsler i saken, og viste blant annet til at klager ikke hadde lagt frem dokumentasjon som underbygget forklaringen om sen/mangelfull postgang. Derimot fant sekretariatet at klager burde fristas for en mindre del av krav som følge av forhold på forsikringsselskapets side, nemlig sen innmelding av forsikringens opphør i TFFAuto. Om dette uttalte sekretariatet:

I mangel av en nærmere avklaring fra nemnda med hensyn til hvordan en skal bedømme tilfellene hvor både forsikringsselskapet og den gebyrpliktige har brukt (unødvendig lang) tid på å reagere ved opphør av forsikringen, finner sekretariatet det hensiktsmessig å redusere gebyrperioden med et antall dager tilsvarende forsinkelsen fra forsikringsselskapets side. Etter vårt syn underbygger både retts tekniske hensyn og likhetshensyn en slik løsning.

Det er etter dette sekretariatets vurdering at klager bør fristas for gebyrplikt fra og med 27.8.21 til og med 2.9.21, slik at han stilles som om forsikringsselskapet hadde meldt om opphøret på dag 2 av gebyrperioden, slik nemnda har forutsatt. Det vil si at gebyrperioden reduseres med 7 dager.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Sekretariatet har i sin vurdering 19.1.22 til partene i saken gitt en grundig redegjørelse for reglene om varsling og ileggelse av gebyr. Klager, som ikke fikk medhold i at noen av disse reglene var brutt, har ikke bedt om at spørsmålet overprøves av nemnda, og nemnda kan ikke se at det er noen grunn for at nemnda av eget tiltak bør foreta en ny vurdering av denne delen av sakskomplekset, idet nemnda i sin helhet kan slutte seg til både den rettslige og faktiske vurdering som sekretariatet har gitt. Det samme gjelder den delen av dispensasjonsspørsmålet som knytter

seg til sen postgang og at klager på grunn av mistanke om hacking måtte levere inn sin mobiltelefon på verksted og skifte e-post adresse.

Trafikkforsikringsforeningen har bedt om at saken forelegges nemnda for så vidt gjelder sekretariatets vurdering om at det er grunnlag for å gi delvis dispensasjon som følge av sen innmelding av forsikringens opphør til Motorvognregisteret/TFFAuto. Nemnda har i dag vurdert dette spørsmål i tre andre saker og gjentar derfor den generelle begrunnelsen også i de sakene som gjelder klager i denne saken.

Ettergivelse kan skje dersom unnlatelsen av å tegne ansvarsforsikring må regnes som "unnskyldelig som følge av forhold utenfor den ansvarliges kontroll", jf. gebyrforskriften § 9. I Prop. 1 LS (2017-2018) side 202 uttalte Finansdepartementet blant annet følgende:

Den forsikringspliktige vil i forhold til gebyret og forsikringsplikten være ansvarlig for alle forhold innenfor sin "kontrollsfære", uavhengig av om vedkommende kan bebreides for disse forholdene. Kontrollerbare er forhold som den ansvarlige har kunnet påvirke. Det samme må gjelde for ny eier som ikke selv har tegnet forsikring ved kjøpet. Departementet legger til grunn at dispensasjonsfullmakten skal praktiseres strengt, og at bevisbyrden for at det foreligger et forhold utenfor den ansvarliges kontroll, må ligge på søkeren.

Som det fremgår av Finansdepartementets uttalelse, er det ikke noe vilkår at klager kan bebreides for at forsikring ikke ble tegnet i tide. Det avgjørende er om det forelå forhold som klageren selv kunne påvirke.

Nemnda har i flere avgjørelser dispensert delvis fra ilagte gebyr når forsikringsselskapene melder inn opphør av et forsikringsforhold på et senere tidspunkt enn det som etter nemndas syn er god forsikringsskikk. Utgangspunktet er at selskapene straks bør melde opphør, men nemnda har uttrykt forståelse for at det kan være forsvarlig å melde fra til Motorvognregisteret senest på dag to etter at forsikringen opphørte.

Nemndas begrunnelse for dette syn er at kjøretøyet er uforsikret fra kl. 00.00 dagen etter opphør. Dersom kjøretøyet eier likevel bruker kjøretøyet, vil tredjemann som blir skadet av det, likevel få dekket sitt krav av selskapet. Når forsikringen opphører, vil sen innmelding av opphøret forlenge selskapets ansvar fordi fristen på en måned regnes fra det tidspunkt "vedkommende myndighet har mottatt varsel om forholdet", jf. forsikringsavtaleloven § 7-7 andre ledd siste setning. Når det gjelder eierskifte, er det både i bilansvarslova § 17 a første ledd og gebyrforskriften § 4 andre ledd uttalt at gebyrplikten løper uansett om selgers forsikring fortsatt gjelder.

Eieren av kjøretøyet eller den som har kjøpt det, er imidlertid fortsatt ansvarlig for de skader kjøretøyet volder. Dette innebærer at selskapet kan kreve regress for den erstatningen som det har måttet betale til tredjemann, og skade på føreren selv eller kjøretøyet vil ikke være dekningsmessig.

Det er også all grunn til å understreke at bruk av uforsikret kjøretøy fortsatt er straffbart etter bilansvarslova § 20 bokstav a. Bruk av uforsikret kjøretøy kan straffes med bot som kan bli betydelig dersom forholdet anses som grovt.

Når det gjelder varslingsplikten etter gebyrforskriften, er den overholdt i denne saken slik det fremgår av saksfremstillingen. Manglende overholdelse av Trafikkforsikringsforeningens varslingsplikt har ikke betydning for dispensasjonsadgangen. Manglende overholdelse av varslingsplikten innebærer at gebyret faller bort, helt eller delvis. Vurderingen knyttes i så fall til reglene i gebyrforskriften §§ 6 og 7 og ikke til § 9.

Ved opphør av forsikring, som regel på grunn av manglende premiebetaling, får forsikringstageren først tilsendt faktura med betalingsfrist, og han eller hun får også en eller flere purringer etter at betalingsmislighold er inntrådt. Dette er imidlertid et forhold som først og fremst berører

forholdet mellom selskapet og dets kunde. Ileggelse av gebyr forutsetter mislighold, uten mislighold, intet gebyr.

Når en forsikring opphører, forutsettes forsikringsselskapet å melde opphøret til Motorvognregisteret som administreres av Statens vegvesen, jf. "vedkommende myndighet", jf. sitatet fra forsikringsavtaleloven § 7-7 ovenfor. Plikten til å betale gebyr gjelder "for hvert påbegynte døgn forsikringsplikten etter bilansvarslova ikke er oppfylt", jf. gebyrforskriften § 4 første ledd. Når selskapene melder inn opphøret flere dager etter at forsikringen opphørte, vil kjøretøyets eier være uten mulighet for å unngå å betale gebyr for de mellomliggende dagene. Trafikkforsikringsforeningens varslingsmulighet blir tilsvarende forskjøvet, noe som etter nemndas syn er i strid med lovgivers intensjon slik den har kommet til uttrykk i gebyrforskriftens varslingsregler, særlig i § 6 som forutsetter elektronisk varslingsregler.

Det sentrale ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon, er om det kan påvises forhold som har virket inn på plikten til å betale gebyr eller gebyrets størrelse, og som ligger utenfor klagers kontroll.

Blir varslingsmuligheten forskjøvet, får kjøretøyets eier for sent beskjed om at gebyr er påløpt, og det ligger da utenfor hans mulighet å unngå gebyr i forsinkelsesperioden. Nemnda har imidlertid satt som vilkår for dispensasjon at det må være en forholdsvis nær sammenheng mellom det forsinkede varslet og tegning av ny forsikring. Jo nærmere i tid for tegning av ny forsikring, dess bedre grunn for dispensasjon. Nemnda har åpnet for at forsikringsselskapene kan ha god grunn for ikke å gå til umiddelbar melding av opphør og har antydning et slingsmonn på 1-2 dager. Når det gjelder spørsmålet om hvor lang tid det kan gå mellom varslingsregler og ny tegning, må dette etter nemndas syn vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Når det gjelder denne saken, meldte forsikringsselskapet 4.9.21 inn at forsikringen hadde opphørt allerede 26.8.21. Klager har forklart, og nemnda legger til grunn, at han først 24.9.21 mottok Trafikkforsikringens gebyrileggelse som var datert 6.9.21. Det var en fredag. Allerede mandag 27.9.21 tegnet han ny forsikring. Det korte tidsrommet mellom mottaket av varslet og tegning av ny forsikring viser etter nemndas syn at det er nær sammenheng.

Sekretariatet har kommet til at det her er rimelig å innrømme dispensasjon for perioden fra og med 27.8.21 til og med 2.9.21, i alt syv dager, noe nemnda finner å kunne slutte seg til. Et slikt resultat innebærer at klager likevel må betale gebyr for den vesentligste del av gebyrperioden, den delen som skyldes at han ikke ga sitt forsikringsselskap oppdatert informasjon, særlig med hensyn til nytt telefonnummer og ny e-post adresse.

Klager gis etter dette delvis medhold slik at han fritas for å betale gebyr for 7 – syv – dager av gebyrperioden.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis delvis medhold.

Ved behandlingen deltok Rune Jensen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).